

הסכם השלום עם מצרים

מערך שיעור

מידע למורים

<p>הסכם השלום עם מצרים היה אירוע מכונן בהיסטוריה של מדינת ישראל הצעירה. חתימת ההסכם הביאה לסיום כ-30 שנות לחימה עקובות מדם ואיפשרה את התחלת המגעים בין ישראל לשכנותיה האחרות, את חתימת הסכם השלום עם ירדן ואת הסכמי אוסלו. בשיעור ייחשפו התלמידים לתהליכים ולמורכבות שבתהליך חתימת הסכם השלום והשפעותיו. באמצעות קריקטורות, כתבות ותמונות ינתחו התלמידים את מהלך האירועים שקדמו לחתימת ההסכם ולאחריו. את הפעילות נסכם ביצירת ציר זמן משותף ובדיון במליאה על ההסכם והמשמעות שלו.</p>	<p>תיאור קצר של השיעור</p>
<p>כיתות ה'–ו' נושא שנתי: 70 שנה למדינת ישראל</p>	<p>קהל יעד ונושא בתכנית הלימודים</p>
<ul style="list-style-type: none"> • כתבה על ביקור סאדאת בישראל, "דבר", 20 בנובמבר 1977 • הכנסת מצביעה בעד חתימת הסכם שלום עם מצרים, 1979 • טיסת בכורה תל אביב-קהיר, 1980 • צעדת ארץ ישראל בחבל ימית, תשמ"א • קריקטורה המבקרת את מתנגדי הנסיגה מסיני, "דבר", 1982 • 15,000 הפגינו בירושלים נגד הנסיגה מסיני, "דבר", 1982 	<p>פריטי מקור שהשיעור מתבסס עליהם</p>
<p>2 שיעורים</p>	<p>אורך הפעילות</p>
<ul style="list-style-type: none"> • עושים שלום : פרסום מיוחד של ארכיון המדינה לרגל יום השנה ה-35 לחתימה על הסכם השלום עם מצרים. • חתימת הסכם השלום עם מצרים באתר מט"ח • מבט היסטורי: דעת הקהל על הסכם השלום בין ישראל למצרים 	<p>חומר רקע למורה</p>
<ul style="list-style-type: none"> • מחשב ומקרן • דפי עבודה: יש לשלוח לתלמידים את דפי העבודה המצורפים במייל או להעלותם לפורום הכיתתי • כיתת מחשבים לעבודה בקבוצות 	<p>ציוד והכנות מוקדמות</p>

<ul style="list-style-type: none"> ● חמישה דפי עבודה מצורפים ● מפות מדינת ישראל: <ul style="list-style-type: none"> ○ מפה 1: מפת ישראל לאחר מלחמת העצמאות (1949). מקור: ויקיפדיה ○ מפה 2: מפת ישראל לאחר מלחמת יום הכיפורים (1967). מקור: מט"ח ○ מפה 3: מפת ישראל לאחר הסכם השלום עם מצרים (1982). מקור: מט"ח 	<p>קבצים נוספים</p>
---	----------------------------

מהלך השיעור

תיאור הפעילות	מהלך ההוראה ואורך משוער
<p>מבעוד מועד הקרינו על לוח הכיתה את כרזת אל-על "טיסת בכורה תל אביב-קהיר" והסתירו את הכתוב למטה (ניתן להגדיל ולהקטין דרך אתר הספרייה הלאומית או לשמור את התמונה מראש ולחתוך אותה ב-WORD).</p> <p>בפתיחת השיעור נערוך ניתוח קצר של הכרזה. ניתן לעשות זאת על ידי שמש אסוציאציות מסביב לכרזה המוקרנת על הלוח. שאלות לדיון:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. מה הכיתוב המופיע על המטוס? באילו שפות? 2. מה שם חברת התעופה שמפעילה את המטוס? מה היא מסמלת? 3. אילו דגלים מעטרים את המטוס? מדוע? 4. לדעתכם, מאיזה שנה הכרזה? מה מטרת הכרזה? <p>כעת, חשפו בפני התלמידים את הכרזה במלואה והציגו בפניהם את נושא השיעור: בחודש מרס 1979 נחתם הסכם השלום בין ישראל למצרים. הסכם זה הביא לסיום המלחמות ושפיכות הדמים בין שתי המדינות, שליוו אותן מאז קום המדינה ב-1948. שאלו את התלמידים:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● אילו מלחמות בין ישראל למצרים קדמו לחתימת הסכם השלום עם מצרים? ● מה ידוע לכם על הסכם השלום? 	<p>פתיחה במליאה חשיפה לנושא 15 דקות</p>

תיאור הפעילות	מהלך ההוראה ואורך משוער
<p>• מדוע היה צורך בהסכם שלום?</p> <p>מהכרזה אנחנו לומדים כי הסכם השלום בין המדינות איפשר את כינונם של יחסים דיפלומטיים בין שתי המדינות, וכלל, בין השאר, השקת קו טיסות ישיר בין ישראל למצרים.</p> <p>בהסכם נקבע קו גבול חדש בין ישראל למצרים וכונו קשרי מסחר ותיירות בין המדינות. כרזה זו הופצה על ידי חברת התעופה הלאומית של ישראל, אל-על, המפרסמת את טיסת הבכורה בין תל אביב לקהיר, בירת מצרים.</p> <p>ספרו לתלמידים כי ישראל ומצרים נלחמו זו בזו עוד לפני קום המדינה במלחמת העצמאות, ולאחר קום המדינה במבצע קדש, במלחמת ששת הימים, במלחמת ההתשה ובמלחמת יום הכיפורים.</p> <p>הקרינו את מפת ארץ ישראל בשנת 1949 וזהו עם התלמידים:</p> <ul style="list-style-type: none"> • מיקום היישוב שבו נמצא בית הספר • המדינות השכנות לישראל • קו הגבול <p>שאלו את התלמידים:</p> <ul style="list-style-type: none"> • האם זו המפה הנוכחית של מדינת ישראל? • האם מישהו יכול לשער מאיזו שנה המפה הזאת? <p>הסבירו: זו מפת ארץ ישראל לאחר מלחמת העצמאות, מלחמה שבה תקפו צבאות ערב ובראשן מצרים את היישוב היהודי בארץ לאחר אישור תכנית החלוקה ע"י האו"ם, שמשמעותה הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל. קו הגבול שרואים במפה הוא קו הפסקת האש – הקו הירוק.</p> <p>כעת, הקרינו את מפת ארץ ישראל לאחר מלחמת יום הכיפורים ושאלו את הילדים:</p> <ul style="list-style-type: none"> • מה רואים במפה? 	

תיאור הפעילות	מהלך ההוראה ואורך משוער
<ul style="list-style-type: none"> • מהם השטחים הירוקים? • באיזו מלחמה נכבשו השטחים האלה? <p>פרטו: ב-5 ביוני 1967 פרצה מלחמת ששת הימים בין מדינת ישראל לבין מצרים, ירדן וסוריה. לאחר כשישה ימי לחימה הושגה הפסקת אש בין הצדדים. המלחמה הסתיימה בניצחון אדיר למדינת ישראל הצעירה, אשר כבשה את חצי האי סיני (מצרים), רמת הגולן (סוריה) רצועת עזה (מצרים), הגדה המערבית וירושלים (ירדן). בכך שילשה מדינת ישראל את גודלה. בשנים שלאחר המלחמה הקימה ישראל עשרות יישובים בשטחים שכבשה.</p> <p>שש שנים לאחר מכן, באוקטובר 1973, פרצה מלחמת יום הכיפורים. מלחמה זו פרצה בהתקפת פתע של קואליציית מדינות ערב בראשות מצרים וסוריה. בסופה של המלחמה שמרה ישראל על השליטה בשטחים שכבשה. ואולם המלחמה הייתה בין הגורמים העיקריים שסללו את הדרך להסכם השלום בין ישראל למצרים.</p>	
<p>סרט: Making Peace עושים שלום (04:35–01:40)</p> <p>הקרינו לכיתה את הסרטון על תהליך חתימת הסכם השלום. באמצעות הסרטון נציג לתלמידים דמויות ואירועי מפתח בחתימת הסכם השלום עם מצרים. <u>הקרנת הסרטון תעזור לתלמידים להתמודד עם דפי העבודה, על כן חשוב תיווך של מידע נוסף בזמן הצפייה בסרטון:</u></p> <p>למורה:</p> <p>לאחר מלחמת יום הכיפורים נחתמו כמה הסכמים בין המדינות הלוחמות, ובהם הסכם הפסקת אש והסכם הפרדת כוחות. החשוב שבהסכמים היה הסכם הביניים שנחתם בשנת 1975 בין ראש הממשלה יצחק רבין ובין נשיא מצרים אנואר סאדאת, ובו התחייבו מנהיגי שתי המדינות ליישב את הסכסוך בין המדינות בדרכי שלום. ואולם חילוקי דעות בנושאים שונים ובעיקר בנושא הנסיגה של ישראל מהשטחים שכבשה במלחמת ששת הימים והתנגדות חברי כנסת לנסיגה מסיני עיכבו את ההתקדמות לקראת חתימה על הסכם שלום.</p>	<p>הקרנת הסרט 5 דקות</p>

מהלך ההוראה ואורך משוער	תיאור הפעילות
	<p>אחד מאירועי המפתח בהתנעת תהליך השלום עם מצרים היה ביקורו של נשיא מצרים אנואר סאדאת במדינת ישראל. חשוב לציין בפני התלמידים כי ביקורו של סאדאת ונאומו בכנסת היו אירוע יוצא דופן. סאדאת, מנהיג של מדינת אויב שכשלושים שנה נלחמה בקיומה של מדינת ישראל, היה למנהיג הערבי הראשון שמבקר בישראל, ובכך, בעצם, מכיר בקיומה של מדינת ישראל.</p> <p>בסרטון רואים את נאומו של סאדאת בכנסת, ולאחר מכן את נאומו של ראש ממשלת ישראל, מנחם בגין.</p> <p>הביקור היווה פריצת דרך במגעים בין ישראל למצרים, ומאותו רגע החלו סבבי דיונים שנמשכו כשנה וחצי בין הצדדים. הדיונים נערכו בישראל, במצרים ובארצות הברית, שנתנה את חסותה לתהליך השלום בראשות הנשיא ג'ימי קרטר.</p> <p>ב-20 במרס 1979 החלה בכנסת ההצבעה על אישור הנוסח הסופי של הסכם השלום עם מצרים. הדיונים נמשכו 28 שעות, ובסופם אישרה הכנסת את ההסכם ברוב קולות. 95 חברי כנסת תמכו בו, ו-18 חברי כנסת התנגדו.</p> <p>חשוב להסביר לתלמידים כי היו לא מעט מתנגדים להסכם השלום, והוא עורר מחלוקות רבות בקרב הציבור הישראלי. רבבות הפגינו נגד ההסכם לפני חתימתו וגם לאחריה. לא כולם בכנסת ובעם האמינו כי יש לבטוח בכוונותיה של מצרים, ויתרה מכך, ההסכם היווה תקדים שעל פיו ישראל מוותרת על שטחים תמורת שלום: פינני כ-4,300 תושבים מ-19 ישובים יהודיים שהקימה המדינה בסיני.</p> <p>בעקבות המגעים בין ישראל למצרים זכו ראשי המדינות בפרס נובל לשלום מטעם ממשלת שבדיה.</p> <p>ב-26 במרס 1979, על מדשאות הבית הלבן, נחתם הסכם השלום בין ישראל למצרים.</p>
<p>עבודה בקבוצות דפי עבודה 15 דקות</p>	<p>נחלק את הכיתה ל-5 קבוצות, כל קבוצה תקבל דף עבודה. מומלץ לחלק את דפי העבודה בהתאמה ליכולתם של התלמידים. יש לאפשר לתלמידים לעבוד בדף העבודה מול מחשב או להדפיס את פריט המקור</p>

תיאור הפעילות	מהלך ההוראה ואורך משוער
<p>מראש ולתת להם אותו נוסף על דף העבודה.</p>	
<p>בחזרה למליאה, נצייר על הלוח ציר זמן ובו השנים של פריטי המקור מדפי העבודה: 1977, 1979, 1981, 1982.</p> <p>פעילות:</p> <p>נציג מכל קבוצה יכתוב את שם הפריט או ידביק את פריט המקור על הלוח ובאמצעות השאלות המנחות יספר בקצרה על פריט המקור לכל הכיתה.</p> <p>בקשו מהתלמידים להסתכל על ציר הזמן ולסכם את מהלך האירועים כפי שהם מתבטאים לפנינו:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ביקור סאדאת בישראל. • שיחות משא ומתן בין הצדדים. • הצבעה בכנסת בעד חתימת הסכם השלום. • פינוי סיני. <p>שאלות מנחות לדיון:</p> <ul style="list-style-type: none"> • למה הגעתו של סאדאת למדינת ישראל הייתה אירוע יוצא דופן? • מי המשתתפים בתהליך? מי מושפע ממנו? • מה אפשר ללמוד מציר הזמן על אורך התהליך ומורכבותו? • מה המחיר שגבה תהליך השלום מישראל? האם ידוע לכם על מחיר דומה שנדרשה ישראל לשלם כחלק מחתימה על הסכם שלום? • לדעתכם, איזה מחיר שילמה מצרים על הסכם השלום? <p>הערה: בשלב זה, חשוב לציין בפני התלמידים את המחיר הפוליטי ששילמה מצרים בעקבות המגעים וחתימת הסכם השלום: ניתוק היחסים עם מדינות ערב וסילוקה מהליגה הערבית, התקררות יחסיה עם בריה"מ לעומת סיוע כלכלי והתקרבות לארה"ב וההתנשקות באנואר סאדאת על ידי ארגון הג'יהאד האסלאמי בשנת 1981.</p> <p>כעת, הקרינו את מפת ארץ ישראל לאחר פינוי סיני.</p>	<p>פעילות במליאה ודיון – 20 דקות</p>

תיאור הפעילות	מהלך ההוראה ואורך משוער
<p>נסכם:</p> <p>כפי שראינו בציר הזמן, תהליך השלום הוא תהליך מורכב, שלווה במהלכים ובאירועים דרמטיים ומשמעותיים לא פחות מאירוע החתימה עצמו: מגעים בין מדינות אויב, פינוי ההתיישבות הישראלית בסיני, ההתנגדות להסכם מבית ועוד.</p> <p>כעשר שנים מאוחר יותר איפשר הסכם השלום עם מצרים את התחלת המגעים בין ישראל לאש"ף (הרשות הפלסטינית, הסכמי אוסלו) ובין ישראל לממלכת ירדן. בתחילת שנות התשעים הבשילו מגעים אלו לכדי חתימת הסכם השלום עם ירדן.</p> <p>נמתח קו ארוך בקצה ציר הזמן עד 2018 ונדביק או נרשום סימן שאלה. שאלו את התלמידים:</p> <ul style="list-style-type: none"> • האם אתם מכירים מישהו שביקר לאחרונה במצרים? • איך לדעתכם נראה השלום בין המדינות כיום? <p>הסבירו: הסכם השלום עם מצרים יצר תקווה לחיים משותפים ולקשרי תרבות ומסחר בין המדינות. תקוות אלו לא התממשו, והיחסים בין המדינות נחשבים יחסים קרים, כלומר: יחסים מקצועיים, בעיקר במישור הדיפלומטי-ביטחוני; התקשורת והפרלמנט המצרי עוינים את מדינת ישראל, וישנו חרם כמעט מוחלט על כל קשר עם ישראל ועם ישראלים; אנשי תרבות ואקדמיה שידברו לטובת ישראל או יבקשו לבקר בה לרוב יוחרמו ואף יסתכנו במעצר.</p> <p>בתחום התיירות, ישנה תיירות ישראלית למצרים ובעיקר לסיני, אך תיירות מצרית לישראל כמעט אינה קיימת.</p> <p>לעומת זאת, הסכם השלום עם ירדן נתפס כהסכם שלום "חם", וישנם קשרי מסחר, תיירות, מחקר ופיתוח בין המדינות. עם זאת, גם במקרה דנן, הפרלמנט והתקשורת הירדנית תוקפים רבות את הסכם השלום עם ישראל ואת מדיניותה של ישראל.</p>	